

Hayvancılık İşletmelerinin Veteriner Hekimlik Hizmetlerinden Beklentileri: Kars ili Örneği

Pınar DEMİR¹ Cemallettin AYVAZOĞLU²

¹ Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi, Hayvancılık Ekonomisi ve İşletmeciliği AD, Kars-TÜRKİYE

² Ardahan Üniversitesi Göle Meslek Yüksek Okulu, Göle, Ardahan-TÜRKİYE

Özet: Bu çalışmanın materyalini Kars ilindeki merkez köylerinde hayvancılık faaliyetinde bulunan toplam 68 üretici ile yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmuştur. Araştırmada, hayvancılık işletmelerinin kamu-özel veteriner hekimlik hizmetlerine bakış açıları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada, üreticilerin %69.1'inin özel veteriner hekimlerden; veteriner hekimlik hizmetleri aldıkları ve özel veteriner hekim hizmetlerinden en fazla muayene-tedavi (% 27.9), güç doğum (%19.1) ve danışmalık (%11.8) hizmetlerinden memnun oldukları tespit edilmiştir. Üreticilerin kamu veteriner hekim hizmetlerinden ise en fazla aşılama (%32.4), destekleme (%19.1) ve küpeleme (%16.2) hizmetlerinden memnun oldukları belirlenmiştir. Çalışmada ayrıca üreticilerin veteriner hekimlerden bilgili ve müşteriye karşı ilgili olması, hizmet ücretlerinin düşük ve kolay ulaşılabilir olmaları beklendiği tespit edilmiştir. Sonuç olarak, üreticilerin hayvancılık konusunda bilgilendirilmesi ile istek ve beklentilerinin karşılanması yönünde hayvancılığa yönelik kamu-özel kesim hizmetlerinin etkinliğinin artırılması gerektiği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beklenti, hizmet, Kars, veteriner hekim

The Expectation of Livestock Farms From Veterinary Services: Example of Kars Province

Summary: The material of this study composed of survey data obtained from 68 animal producers in central village of Kars. In this research, the aspects of livestock holdings on public-private veterinary services were determined. In the study, 69.1% of the producers were found to be satisfied with private veterinary services, mostly satisfied with examination-treatment (27.9%), the hardly delivery (19.1%), and consulting (11.8%). In public veterinary services the producers mostly satisfied with vaccination (32.4%), support (19.1%), and ear-ringed (16.2%). Additionally, the study have been identified expectations of producers as more knowledgeable veterinarians, enthusiastic to customer, reachable and cheapen services. As a result, producers should be informed about animal husbandry should be increased respond better to demands and expectations, and the efficient of public-private sector services.

Key Words: Expectation, Kars, service, veterinarian

Giriş

Türkiye'deki hayvancılık işletmelerinin büyük bir bölümünün küçük ölçekli aile işletmelerinden oluşması nedeniyle hayvansal üretimde geleneksel ve irrasyonel bir yapı hakimdir (3,7). Bu nedenle Türkiye'de yapılan bilinçsiz hayvancılık faaliyetleri gerek kamu gerekse özel sektörde çalışan veteriner hekimlerin sorumluluklarını artırmaktadır (11). Nitekim Türkiye'de hayvan sağlığı alanında hizmet üreten veteriner hekimlerin hizmet sunumu ve pazarlamasında başarıyı yakalaması hayvancılık sektörünün gelişmesi ile de yakından ilişkilidir. Dolayısıyla üreticilerin hayvancılık konusunda bilgilendirilmesi ile istek ve beklentilerinin karşılanması yönünde hayvancılığa yönelik kamu-özel kesim hizmetlerinin etkinliğinin artırılması gerekmektedir. Veteriner hekimlik hem hayvan sağlığı hem de insan sağlığını ilgilendiren eski ve bir o kadar da önemli bir meslek olup, günümüzde veteriner hekimliğin hayvan hastalıklarının teşhis ve

tedavisi, hastalıklarla mücadele, koruyucu hekimlik uygulamaları ve hayvan refahının korunması ile halk sağlığı gibi birçok alanda önemli görevleri bulunmaktadır (1). Diğer taraftan Türkiye'de son yıllarda artan veteriner fakültesi sayısına bağlı olarak, veteriner kliniklerinin sayısı da hızla artmaktadır (5).

Bu bağlamda yapılan çalışmada, Kars ilinde faaliyet gösteren hayvancılık işletmelerinin kamu ve özel veteriner hekimlik hizmetlerine ilişkin bakış açılarının detaylı olarak incelenmesi, üreticilerin kamu ve özel sektörden beklentilerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Çalışmanın ana materyalini, hayvancılık işletme sahipleri ile yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmaktadır. Anket çalışması, Eylül 2011-Ocak 2012 tarihleri arasında Kars merkez köylerinde anket çalışmasına katılmayı kabul eden ve hayvancılık faaliyetinde bulunan 68 üretici ile yapılmıştır. Katılımcılara il Gıda, Tarım ve Hayvan-

çılık Müdürlüğü'nde çalışan kamu ve özel sektörün veteriner hekimlik hizmetlerinden beklentileri ile eleştirilerinin belirlenmesine yönelik sorular sorulmuştur. Anketten elde edilen verilerin ortalama, yüzde ve frekans değerleri hesaplanmış ve SPSS "11.5 for Windows" istatistik programları yardımıyla iki veya daha fazla kategorik grubun karşılaştırılmasında ki-kare testi kullanılmıştır.

Bulgular

Kars ili merkez köylerinde süt sığırcılık işletmeleri ile yapılan anket çalışmasında işletmelerin genellikle geleneksel yapıda ve ortalama 8.2 baş hayvan yetiştiren küçük ölçekli aile işletmesi oldukları görülmüştür. İşletme sahiplerinin ortalama olarak 43.87 (24-80) yaşında oldukları ve katılımcıların %45.6'sının ilkökul, %27.9'unun ortaokul, %26.5'inin lise mezunu olduğu belirlenmiştir.

Yapılan çalışmada üreticilerin %69.1'inin özel veteriner hekimlerden, %22.1'inin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne, %8.8'inin Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği (DSYB)'nden veteriner hekimlik hizmetleri aldıkları tespit edilmiştir. Katılımcıların eğitim durumları ile veterinerlik hizmetlerini alım yerleri (özel veteriner hekim ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, özel veteriner hekim ile DSYB, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ile DSYB) arasındaki fark önemli bulunmamıştır ($P>0.05$). Üreticilerin eğitim durumları ile veteriner hekimlik hizmet alım yerlerine ilişkin veriler Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, ilkökul mezunu olan üreticilerin %67.7'si, ortaokul mezunu olanların %68.4'ü, lise mezunlarının %72.2'si veteriner hekimlik hizmetlerini özel veteriner hekimden aldıkları görülmektedir.

Yapılan anket çalışmasında üreticilerin kamu ve özel veteriner hekimlik hizmetlerine ilişkin memnun oldukları konular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde, yetiştiricilerin kamu veteriner hekim hizmetlerinden en fazla aşılama (%32.4), verilen desteklerden (%19.1) ve küpeleme (%16.2) hizmetlerinden memnun oldukları, özel veteriner hekim hizmetlerinden ise muayene-tedavi (%27.9), güç doğum (%19.1) ve danışmalık (%11.8) hizmetlerinden memnun oldukları görülmektedir.

Üreticilerle yapılan görüşmelerde aylık gelirlerinin ortalama 745.88 (200-3000) TL olduğu ifade edilmiştir. Katılımcıların gelir durumları ile veteriner hekimle görüşme sıklıkları (haftada 1 ve daha fazla görüşenler ile ayda 1 ve daha fazla görüşenler) arasındaki fark önemli bulunmamıştır ($P>0.05$). Yetiştiricilerin gelir durumları ile veteriner hekimle görüşme sıklıklarına ilişkin veriler Tablo 3'te görülebilir.

Tablo 3 incelendiğinde, aylık geliri 500-1.000 TL ve 500 TL ve altında olan üreticilerin sırasıyla %50'si ve %40.9'unun ayda 2-3 kez veteriner hekimle görüştüğü, ancak geliri 1.000 TL ve üstü olanların ise %42.3'ünün haftada 1 kez veteriner hekimle

Tablo 1. Üreticilerin eğitim durumları ile veteriner hekimlik hizmet alım yerleri

Eğitim Durumu	Veteriner hekimliği hizmetlerini alım yerleri			Toplam
	Özel veteriner hekimler	İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü	Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	
İlkökul	21	6	4	31
	%67.7	%19.4	%12.9	
Ortaokul	13	5	1	19
	%68.4	%26.3	%5.3	
Lise	13	4	1	18
	%72.2	%22.2	%5.6	

Tablo 2. Üreticilerin kamu ve özel veteriner hekimlik hizmetlerinden memnun oldukları konular

Kamu veteriner hekim hizmetleri	Frekans	%	Özel veteriner hekim hizmetleri	Frekans	%
Destekleme	13	19.1	Aşılama	6	8.8
Aşılama	22	32.4	Muayene-tedavi	19	27.9
Küpeleme	11	16.2	Suni tohumlama	5	7.4
Danışmanlık	6	8.8	Doğum	13	19.1
Hastalıklarla mücadele	5	7.4	Danışmanlık	8	11.8
Hepsi	0	0.0	Hepsi	13	19.1
Hiçbiri	11	16.2	Hiçbiri	4	5.9

Tablo 3. Üreticilerin gelir durumları ile veteriner hekimle görüşme sıklıkları

Gelir Durumu	Veteriner hekimle görüşme sıklığı				
	Haftada 2-3	Haftada 1	Ayda 2-3	Ayda 1	Toplam
500 ₺ ve altı	6 %27.3	4 %18.2	9 %40.9	3 %13.6	22
500-1000 ₺ arası	2 %10.0	2 %10.0	10 %50.0	6 %30.0	20
1000 ₺ ve üstü	7 %26.9	11 %42.3	3 %11.5	5 %19.2	26

Tablo 4. Üreticilerin veteriner hekim hizmetlerinden beklentileri ve eleştirileri

Beklentiler	Frekans	%	Eleştiriler		
				Frekans	%
Ucuz olmalı	19	27.9	İstenilen zaman gelmemesi	8	11.8
Kolay ulaşılmalı	14	20.6	Bilgili olmaması	9	13.2
Bilgili olmalı	12	17.6	Pahalı olması	21	30.9
Müşteriye karşı ilgili olmalı	10	14.7	İlgisiz davranılması	13	19.1
Hepsi	13	19.1	Hepsi	6	25.0

görüştüğü görülmektedir. Ayrıca yapılan anket çalışmasında üreticilerin aylık toplam 168.57 (20-500) TL veteriner hekimlik hizmetlerine ilişkin masrafları olduğu tespit edilmiştir.

Üreticilerle yapılan görüşmelerde üreticilerin sadece %25'i bölgelerinde sorumlu bir veteriner hekim olduğunu ve %41.2'si ayda bir, %32.4'ü mevsim geçişlerinde, %26.4'ü yılda bir defa tüm hayvanlarını veteriner hekime kontrol ettirdiklerini ifade etmiştir.

Ayrıca katılımcıların %35.3'ü aşıları Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne, %32.4'ü özel veteriner hekime, %17.6'si her ikisine de, %14.7'si de kendilerinin hayvanlara yaptıklarını belirtmişlerdir. Yapılan görüşmelerde üreticilerin %63.2'sinin genel olarak yapılan şap aşısı hariç diğer aşı sonuçlarından memnun oldukları tespit edilmiştir.

Yapılan anket çalışmasında katılımcıların eğitim faaliyetlerine katılım düzeylerini araştırmak üzere bazı sorular yöneltilmiştir. Buna göre üreticilerin sadece %10.3'ü "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün seminer ve yayın faaliyetlerinden yeterince faydalıyor musunuz" sorusuna evet demişken, "Herhangi bir eğitim seminerine katıldınız mı?" sorusuna %7.4'ü evet ve "Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü bünyesinde herhangi bir sertifika aldınız mı" sorusuna %5.9'u evet cevabını vermiştir.

Yapılan anket çalışmasında katılımcıların veteriner hekim hizmetlerinden beklentileri ve eleştirdikleri yönler Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde, üreticilerin veteriner hekimlik hizmetlerinden beklentileri arasında hizmet ücretlerinin düşük olması, kolay ulaşılabilir olması, bilgili ve ilgili olması gelirken, veteriner hekimleri eleştirdikleri konu başlıklarının da yine bu yönde olduğu görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Avrupa Birliği (AB) müktesebatı çerçevesinde ve Avrupa Veteriner Hekimleri Federasyonu tarafından ortaya konulan belgelerde veteriner hekimler; hayvan sağlığı, hayvan refahı, veteriner halk sağlığı ve gıda güvenliği konularında sorumluluğu olan meslek mensupları olarak tanımlanmaktadır. Avrupa Birliği müktesebatının yaklaşık %28'ini oluşturan veteriner hekimliği hizmetleri ve veteriner hekimlik ile ilgili konular bir bütün içerisinde "çiftlikten sofraya gıda güvenliği yaklaşımı" içerisinde değerlendirilmektedir (8,9). Bu yaklaşımın esası hayvanların yediği yemden, yetiştirme şartlarına, hayvan nakillerine, üretimden sofraya kadar ulaşan her

aşamada hayvan sağlığı, hayvan refahı ve gıda hijyeni yönüyle veteriner kontrollerini gerekli görmektedir. Bu durum Türkiye'deki veteriner hekimliğinin gerek iş alanlarını gerekse de önemini artırarak gelişmeler olup, bununla ilgili çalışmalar devam etmesine rağmen istenilen hız ve yeterlilikten uzak gibi görünmektedir.

Bu bağlamda, şu andaki kamu ve özel veteriner hekimlik hizmetlerine ilişkin Kars ilindeki hayvancılık işletme sahiplerinin bakış açılarını değerlendirmek için yapılan bu çalışmada, üreticilerin %69.1'inin özel veteriner hekimlerden, %22.1'inin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden, %8.8'inin DSYB'den veteriner hekimlik hizmetlerini aldığını ifade etmişlerdir. Eren (6) yaptığı çalışmada özellikle küçük ölçekli işletmelerin veteriner hekimlik hizmetlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden aldıklarını tespit etmiştir. Bu durum üreticilerin gelir durumu ile ilişkilendirilebilir. Nitekim yapılan çalışmada üreticilerin aylık gelirinin ortalama 745.88 TL olduğu ve aylık 168.57 TL veteriner hekimlik hizmetlerine ilişkin masraflarının olduğu tespit edilmiştir. Zira geliri 1.000 TL ve üstü olanların %42.3'ünün haftada 1 kez veteriner hekimle görüştüğü tespit edilmiştir.

Yapılan görüşmelerde üreticilerin %41.2'si ayda bir, %32.4'ü mevsim geçişlerinde, %26.4'ü yılda bir tüm hayvanlarını veteriner hekim tarafından kontrol ettirdiğini belirtmiştir. Eren (6) tarafından yapılan çalışmada hayvanların veteriner tarafından kontrol edilme oranı aylık %30, mevsimlik %62 olarak belirlenmiş olup, yapılan çalışmadan farklı olması, 2010-2011 döneminde yaşanan et krizine bağlı olarak hayvan fiyatlarının yükselmesi nedeniyle, hayvanların üretici gözünde daha değerli olmasından kaynaklanmış olabilir. Nitekim yapılan çalışmada yetiştiricilerin %32.4'ünün ayda 2-3 kez, veteriner hekimle görüştükleri tespit edilmiştir. Haftada 1 kez veteriner hekimle görüşen yetiştiricilerin (%25) ise bölgelerinde sorumlu bir veteriner hekim olduğu belirlenmiştir.

Demir (4)'in yaptığı çalışmada üreticilerin %66.3'ü kamunun verdiği veteriner hizmetlerinden memnun olduğunu ifade ederken bu oran özel veteriner hizmetlerinde %51.2'ye düşmektedir. Üreticilerle yapılan görüşmelerde bu durumun şekillenmesinde suni tohumlama ve aşı uygulamalarının özel sektöre kaydırılmasının etkili olduğu ifade edilmiştir. Nitekim yapılan anket çalışmasında yetiştiricilerin özel veteriner hekim hizmetleri içerisinde en az memnun kaldıkları hizmetlerin, aşılama (%8.8) ve suni tohumlama (%7.4) olması Demir (4) tarafından yapılan çalışma sonuçları ile örtüşmektedir.

Yapılan anket çalışmasında yetiştiricilerin veteriner hekimlerden başlıca beklentileri; hizmet ücretlerinin ucuz olması, kolay ulaşılabilir olması, alanında uzman ve müşteriye karşı ilgili davranmalardır. Yapılan çalışmaya paralel olarak, Coe ve ark. (2) yaptıkları çalışmada müşterilerinin beklentileri ile veteriner hekimlerin karşılaştıkları zorluklardan ve özellikle veteriner-hasta sahibi ilişkilerinde parasal sorunlardan bahsetmiştir. Yüksek ve ark. (11) yaptıkları çalışmada veteriner hekimlerin %64.2'sinin hayvan sahipleri ve yetiştiricileriyle maddi konularda sıklıkla sorunlar yaşadıklarını saptamıştır. Kahramanmaraş'ta yapılan bir çalışmada ise işletmelerin %68'i veteriner hekimlik hizmetlerini özel veteriner hekimlerden aldıkları tespit edilmiş ve buna neden olarak da işletmeye istenilen zaman gelmeleri, ilaç satmaları ve vade tanınmaları gösterilmiştir (6).

Diğer taraftan, Erdoğan ve Sarıözkan'ın (5) Nevşehir ilinde yaptıkları bir çalışmada veteriner hekimlerin %96.2'sinin yapılan hizmetin karşılığını para olarak alamadıkları, talep edilen ücretin ortalama %53.5 oranını tahsil edebildiklerini tespit etmeleri, klinik işleten veteriner hekimlerin yaşadıkları bir takım finansal sorunları göz önüne sermesi açısından önemlidir.

Hayvancılık işletmelerinin piyasaya yönelik kaliteli ve verim düzeyi yüksek üretim yapabilmesi için teknik bakım ve besleme bilgisi ile yeni teknolojilerin kullanılması önemlidir (10). Ancak yapılan bu çalışmada katılımcıların %89.7'sinin Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün seminer ve yayın faaliyetlerinden yeterince faydalanmadığı, %92.6'sının Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü bünyesinde herhangi bir eğitim seminerine katılmadığı, %94.1'nin ise herhangi bir sertifika almadığı belirlenmiştir. Bu durum bölgede hayvancılık sektöründe hedeflenen düzeyde bir başarının elde edilememesine neden olmaktadır. Nitekim Yüksek ve ark. (11) yaptıkları çalışmada veteriner hekimlerin %66.6'sının hayvan sahiplerinin yetiştirme, besleme, hastalıklardan korunma ve zoonoz hastalıklar hakkında ciddi bilgi yetersizliğine sahip oldukları ve bu konularda eğitilmelerinin gerekli olduğunu ifade ettiklerini belirtmiştir.

Yapılan çalışmada yetiştiricilerin, %35.3'ü aşıları Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğüne, %32.4'ü özel veteriner hekime, %17.6'si her ikisine de, %14.7'si kendilerinin yaptıklarını ifade etmiştir. Yapılan görüşmelerde yetiştiricilerin %63.2'si şap aşısı dışında yapılan aşı sonuçlarından memnun oldukları belirlenmiştir. Demir (4) çalışmasında bu sonuçta paralel olarak yapılan aşılamalara rağmen işletmelerde en fazla görülen hastalığın şap (%67.5)

olduğunu tespit etmiştir. Kara ve ark. (7) ise yaptıkları çalışmada işletmelerin %76'sının, aşılama çalışmalarının yeterli özen gösterilmeden ve zamanında yapılmaması nedeniyle aşı sonuçlarından memnun olmadıklarını tespit etmişlerdir.

Sonuç olarak veteriner hekimlerin bilgili ve müşteriye karşı ilgili olması, hizmet ücretlerinin düşük ve veteriner hekime kolay ulaşılabilir olması üreticiler tarafından beklenmektedir. Bu bağlamda, yetiştiricilerin hayvancılık konusunda bilgilendirilmesi ile istek ve beklentilerinin karşılanması yönünde hayvancılığa yönelik kamu-özel kesim hizmetlerinin etkinliğinin artırılması gerekmektedir. Bu nedenle veteriner hekimlik hizmetlerinin AB müktesebatına en kısa zamanda uyumlaştırılması, veteriner hekimliğin önemini ve iş alanını artıracak gibi üreticilerin de bilgi eksikliğinin giderilmesinde ve modern hayvancılık yapımları konusunda önemli katkıları olacağı düşünülmektedir.

Kaynaklar

1. Aral Y, Cevger Y, Demir P, Aydın E. Ankara ili evcil hayvan veteriner kliniklerinin yönetsel ve ekonomik açıdan değerlendirmesi. Kafkas Üniv Vet Fak Derg 2010; 16(3): 503-8.
2. Coe JB, Adams CL, Bonnett BN. A focus group study of veterinarians' and pet owners' perceptions of the monetary aspects of veterinary care. J Am Vet Med Assoc 2007; 231(10): 1510-8.
3. Demir P. Kars İli Süt Sanayi ve Mandıra İşletmelerinde Üretim ve Sanayi Entegrasyonunun Ekonomik ve Sosyo-Ekonomik Analizi. Doktora Tezi. Ankara Üniv Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hayvan Sağlığı Ekonomisi ve İşletmeciliği Programı, Ankara-Türkiye, 2009.
4. Demir P. Kars ilindeki süt üreticilerinin bazı teknik bilgi düzeylerinin araştırılması. Atatürk Üniv Vet Bil Derg 2011; 6(1): 47-54.
5. Erdoğan AH, Sarıözkan S. Nevşehir ilinde veteriner klinik işletmelerinin teknik ve mali yapıları ile işletmecilik sorunlarının araştırılması. Erciyes Üniv Vet Fak Derg 2011; 8(1): 9-16.
6. Eren E. Kahramanmaraş İli Göksun İlçesinde Sığır Besiciliği Yapan İşletmelerin Yapısı ve Sorunları. Yüksek Lisans Tezi. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniv Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Programı, Kahramanmaraş-Türkiye, 2006.

7. Kara A, Kadioglu S, Küçüközdemir A, Küçük N. Kuzeydoğu Anadolu Tarım İşletmelerinde hayvan sağlığı problemleri. Beşinci Ulusal Zootekni Bilim Kongresi. Eylül, 05-08, 2007; Van-Türkiye.
8. Sakarya E, Uysal G. Avrupa Birliğine entegrasyon sürecinde Türkiye hayvancılığı sorunları ve çözüm önerileri (I). Türk Vet Hek Bir Derg 2002; 2(1-2): 65-73.
9. Serpen A. AB müzakereleri sürecinde Türkiye'de veteriner hekimlik hizmetleri ve geleceği. Performans Derg 2007. Erişim adresi: <http://www.abveteriner.org/dosyalar/serpenABuyum.pdf>, Erişim tarihi: 31 Ocak 2012.
10. Topçu Y. Süt sığırcılığı işletmelerinde başarıyı etkileyen faktörlerin analizi: Erzurum ili örneği. OMÜ Zir Fak Derg 2008; 23: 17-24.
11. Yüksek N, Altuğ N, Özkan C, Küçük M. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde çalışan serbest veteriner hekimlerin mesleki değerlendirmeleri: Bir anket çalışması. YYÜ Vet Fak Derg 2008; 2: 57-9.

Yazışma Adresi :

Yrd. Doç. Dr. Pınar DEMİR
Kafkas Üniversitesi Veteriner Fakültesi,
Hayvancılık Ekonomisi ve İşletmeciliği AD,
36100 Paşaçayırı, Kars-TÜRKİYE
İş Tlf: 0 474 242 68 00 07/ 5039
Gsm: 0 543 6542232ss
E-posta:pınardemir80@hotmail.com